

БІБЛОС

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОГРАФІЇ

“BIBLOS”

UKRAINIAN BIBLIOGRAPHICAL
Address: „BIBLOS” 238 E. 6th St. NYC 3.

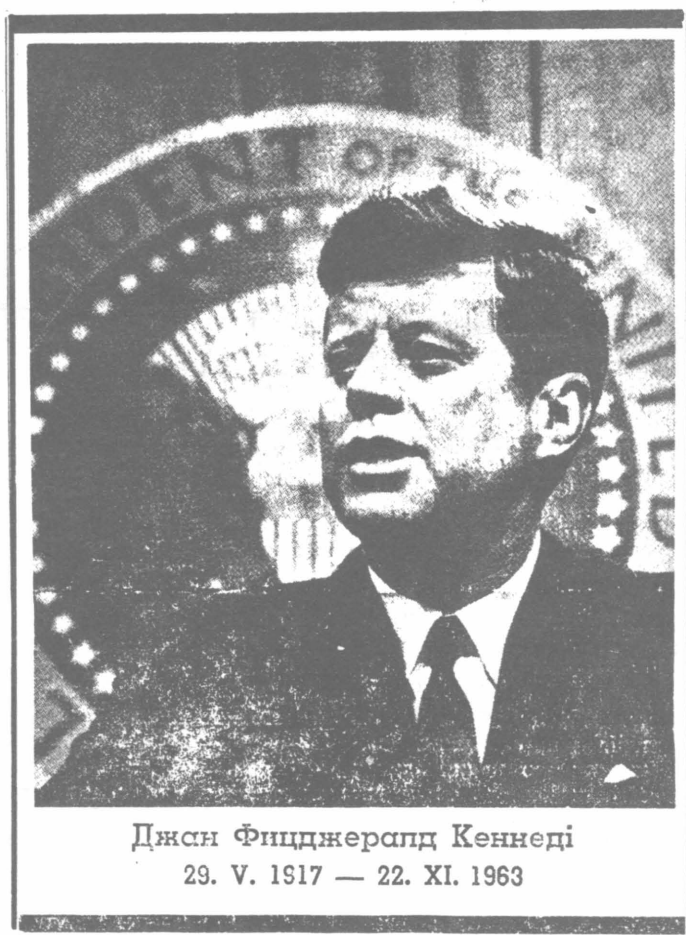
SUBSCRIPTION: ONE YEAR \$2.00
Editor: N. Sydor Czartorysky, Ph. D.

diasporiana.org.ua

Ч. 11-12 (102-103) *Листопад - грудень* 1963

Рік ІХ.

Смерть великого президента

Дня 22 листопада 1963 р. в год. 12.30 дня виконано атештат на перз ЗДА Джана Ф. КЕННЕДІ у місту Далла Тексас, у наслідок чого Преї. Дж. Ф. Кеннеді - помер пів години по атентаті. Атештат виконав 24-річний Лі Освальд, комуніст, якого, у неділю, дня 24 листопада застрілив на очах псліції в Даллас, - Джек Рубінштайн, якого називають "Рубі", начебто із великого жалю за президентом... Американці називають це "містерією"... Новим През. ЗДА став Линдон Б. Джансон, як 36-й През ЗДА.

Огляд книжок і рецензії

Д-р Ол. Соколишин,
старший бібліотекар

*G A H A P I U S H O N C H A R E N K O and the
ALASKA HERALD- the editor's Life and analysis
of his newspaper, by Wasył Luciw, Ph.D. and
Theodore Luciw, M.A. Toronto, Slavia Library,
1963. 120 p, ill. 24cm.*

В 1865 році прибув до ЗДА козак-священик Агапій Гончаренко, що втік від московсько-царського переслідування, яке він ненавидів та боровся з ним ціле своє життя.

В 1965-році українці в Америці будуть відзначувати 100-річчя прибуття з України до ЗДА першого українського відомого інтелігента - А. Гончаренка.

Вже від тепер починаються приготування і наші публіцисти видають навіть окремі публікації про нього.

Перед нами книжка, опрацьована двома авторами - Д-ром Василем Луцівим і М-гістром Ф. Луцевим, на англійській мові про Гончаренка та його часопис Аляський Вісник.

Праця видана, мабуть трохи з поспіхом й тому має багато недоліків. Обкладинка роботи мистця М. Бідняка, має напис Агапій Гончаренко - людина Аляски, але цей титул не покривається з назвою книжки. Перед заголовною сторінкою є знімка автора Василя Луцева, а на оборотній сторінці свідлина Агапія Гончаренка; отже, про того, про кого гориться в книзі, треба б зробити з тими знімками, навпаки, й перше подати світліну А. Гончаренка, а вже хіба потім да ти (якщо взагалі треба) знімки обох авторів, а не лише одного й то напередній сторінці, а другого аж десь у пологині книжки.

Книга має присвяту для мейора міста Сан Франсіско, Хрістофера; має пока зник змісту, який, не знати навіть розділений аж на три книги, замість розді лів, - та вступ Мих. Нагурного.

Не відомо, чому в книзі подається зовсім помилково, що в тій же книзі в перше(перший раз) згадується про А. Гончаренка. Автор, чи автори не додали со бі труду переглянути солідно літературу, зокрема українських публіцистів, що писали про Агапія Гончаренка й то не лише по українськи, але й по англійськи та подали багато матеріялу ще перед появою згаданої книжки обох авторів. Та- кі автори, як Чиж, Ів. Світ, Скегар, Соколишин, Гайдар, Биковський й інші пи сами й оставили багато матеріялів про А. Гончаренка. Гож твердити, що оце во/ ни перший раз про це пишуть, виглядає і не правдиво й не поважно.

В поданій бібліографії є згадка про Мих. Павлика, навіть чомусь туди по- пав і Драгоманов та багато московських авторів, але українських авторів, яких ми згадали повще, в книжці не подано.

Праця є писана по англійськи, й англомовний читач може набрати переко- нання, що про А. Гончаренка українці не писали, а лише москалі ним цікавилися й писали, котрі й так твердять у своїх публікаціях у ЗДА, що Агапій Гончарен- ко - їхня людина.

Пригадаємо, що навіть в Україні Календар "Криниця" За 1937 рік, видава- ний "Ділом" у Львові, помістив був корокту згадку про А. Гончаренка, яку мож на було використати, бо вона є джерельною і називає Гончаренка перцем украї- ським емігрантом у ЗДА.

Автор, чи автори, не наводять в списку періодичної літератури, ані навіть не згадали за "Свободу" з Джерзі Ситі, де нераз писалося обширно про нього, її Альманах на 1963 рік, навіть помістив оригінальну розвідку Федора Луціва, що є співавтором обговорюваної книжки, "Могила Агапія Гончаренка" з оригінальни ми світлинами.

Обширна стаття про А. Гончаренка була також поміщена в журналі "Біблос". Культ Агапія Гончаренка в ЗДА є великий; його іменем навіть названо один ко рабель в 2-й світовій війні, та 204-й Відділ Українського Народного Союзу в Нью Йорку.

Якщо так є, то треба б конечно вказати на той культ Агапія Гончаренка й чужинцям, бо лише тоді публікація дана сповила б краще своє завдання. Ми пригадуємо собі, що про А. Гончаренка була стаття теж і автора, чи співатора обговорюваної книжки, у "Віснику" ООЧСУ ще в 1955 році. Але, на жаль та згадка не найшла місця в книжці.

Твердити, що автори цією книжкою перші відкрили Гончаренка в Америці, а ще того ще під таким твердженням підписуватися, то це брак такту й поширення неправди.

В цій так званій, першій праці про Гончаренка д-р Василь Луців подає й біографію Агапія Гончаренка, яка є прикрашена портретом Тараса Шевченка, Осипа Гончара, та не відомо пощо й для чого - портрет А. Герцена, а далі, Гарібальді, Манціні та дві А/ Гончаренка: людину Аляски та борця за демократію, як теж і частину дачі Гончаренка "Україна".

Народився Агапій Гончаренко в 1832 р. на Киїщині, вчився в Київській Духовній Семінарії, а 1853 р. вступив, як чернець, до Печерської Лаври та тут одержав ім'я Агапій. Київський митрополит Філарет робить його своїм - "книгодержцем" та зв'язковим між монастирями й парохіями.

В 1857 р. призначено Агапія на ієродиякона православної церкви московського посольства в Атонах - Греція. Маючи козацьку відвагу-вдачу й бабу чи кривду, що її постійно заподівали московські царі українському народові, він входить у зв'язки з московськими революційними кругами Герцена в Лондоні; але і тут скоро розчаровується і нав'язує зв'язки з італійськими революціонерами, борцями за волю - Манціні та Гарібальді. За ті зв'язки й непокірливість царські посіпаки старяться схопити його, ув'язнити й запроторити на Сибір.

Агапіві пощастило втекти. Він висвячується на священика та 1865 року виїжджає до ЗДА, щоб і тут далі боротися з московським царем за визволення України.

У ЗДА він одружується з італійкою, а як ЗДА закупили від Московії Аляску в 1876 р., Гончаренка почав видавати там "Аляска Геральд" чи Вісник, а пізніше до цієї назви було ще додано слово "СВОБОДА".

В тій газеті-журналі писав від про Конституцію ЗДА, про Тараса Шевченка та про інші справи) а все було писане в протимосковському дусі. Часопис цей появлявся до 1883, коли то був припинений за те, що писав гостро проти визиску населення американськими примисловцями та купцями.

Дещо пізніше А/ Гончаренко купив собі посілість - хутір у Каліфорнії в місцевості біля Гейворду, яку назвав "УКРАЇНА".

Помер Агапій Гончаренко на хуторі в 1916 р., а його могила тепер призабута всіми.

Міср Федір Луців недавно зорганізував комітет, який старається зробити з цієї дачі заповідник-парк, під охороною уряду.

Про це є обширніше в тзв. третій книзі. Друга книга присвячена газеті "Вісник Аляски-Свобода", де подано багато аргументів з історії України та теорії розповсюдження відомостей за посередництвом преси; про демократію й реакційність; про вияви почуття, свободи зв'язку та кінчається заключенням.

Правда є згадка про двомовну, англо-московську и українську мову часопису Вісник Аляски-Свобода.. Подано одну репродукцію та пару світлих А/Гончаренко.

Другий розділ закінчується дуже загальникового порядку. Так зважає 3-я книга поміщує ряд цікавих документів, призначених м-ром Т. Луцевим і треба йому за це подякувати. Цінними є також і вирізки з газет, як "Сан Франціско Кронікл", від 23.7.1905 р. "Оклан Трібюн", за 15.8.1962, "Дейлі Ревю" Юкрейнен Віклі, від 3.6.1944 р. тощо.

Документи є доповнені багатьма ілюстраціями та факсиміліями писань А. Гончаренка, що, мабуть справді вперше тут появились.

На закінчення подано заклик писати листи до уряду даної місцевості в стейті Каліфорнія (щоб дачу передати, чи перетворити в Парк ім. А/Гончаренка).

Книжка має пояснювальні нотатки та 4 картки бібліографії, але на жаль зовсім не подано українських дослідників Гончаренка, і це лише послаблює, вартість, даної праці.

Треба старатися та сподіватися, що до 100-річчя приїзду Агапія Гончаренка до ЗДА, ми матимемо вже парк його імені, а що головне - друге й поширене й доповнене англomовне видання мовної монографії про козака-й священника Агапія Гончаренка.

Без огляду на вказані й слушно вказані помилки й недотягнення, для англomовного світу праця ця дає скромну інформацію про першого відомого українського інтелігента в ЗДА й тому авторам, крім поспіху, треба признати, що вони й над тим натрудилися та таки видали книжковою формою цю працю.

На нашу думку, для збереження пам'яті, треба б перевидати джерельні матеріали, спомини А/Гончаренка, виданих у Коломиї Мих.Павликом 1894 р. також видати обширну монографію про А/Гончаренка, використовуючи всі до сі відомі і доступні матеріали, тощо.

**Д-Р ДМИТРО БУЧИНСЬКИЙ
ВМЕР У МАДРИДІ**

*ОЦИМ ПОВІДОМЛЯЄМО ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ
ГРОМАДЯНСТВО, ЩО Д-Р Д М И Т Р О
Б У Ч И Н С Ь К И Й
вмер дня 4 листопада 1963 року в
Мадриді, Еспанія, на розрив сер-
ця.*

*Покійний проживав 50 років свого
трудолюбивого життя. Оставив у
смутку Дружину й двоє дітей та
всю українську громаду в віль-
му світі, якій служив своєю не-
стомною працею, як науковець і
член та співробітник майже усіх
визначних українських установ,
організацій, а зокрема був Він
активним в "Найвищий Науковій
Раді" та "Центрі Орієнтальних
Студій" в Мадриді від часу при-
їзду до Еспанії 1949 р. аж до
останніх днів свого життя. Наш
журнал "Біблос" втрапив свого
постійного співробітника-рецен-
зента.*

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ

Редакція "Біблосу"

ОГНІ ГОРЯТЬ

Слова Т. ШЕВЧЕНКА

Музика І. ВОРОБКЕВИЧА

Вільна обробка О. КАРПАТСЬКОГО

Moderato con moto

(Для низького голосу й фортепіано) *f*

The musical score is written for a low voice and piano. It begins with a piano introduction in the right hand, marked *mf*, consisting of eighth-note chords. The voice enters with the word 'Ог-' on a half note. The piano accompaniment continues with chords. The first vocal line is: 'ні го - рять, му - зи - ка гра - є,'. The piano accompaniment features a melodic line in the right hand and chords in the left hand, with a *rit.* marking. The second vocal line is: 'му - зи - ка пла - че, за - ви - ва - є,'. The piano accompaniment continues with a similar texture, including a *cresc.* marking. The score is in a key with three flats and a 2/4 time signature.

1 8 1 4 - РІК ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА ШЕВЧЕНКА - 1 9 6 4
Нью Йорк "ГОВЕРЛЯ" 3 Д А

p *rit.*

му - зи - ка пла - че, за - ви -

p *a tempo*

- ва - е; ал - ма - зом доб - рим, до - ро - гим сі - я - ють

p a tempo

о - чі мо - ло - ді - ї; ви - та - е ра - дість і на -

- ді - я во - чах ве - се - лих, -

The first system of the musical score. The vocal line is in a bass clef with a key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat). The lyrics are "- ді - я во - чах ве - се - лих, -". The piano accompaniment consists of two staves, with the right hand playing chords and moving lines, and the left hand playing a steady bass line. The system ends with a fermata over the final notes.

лю - бо, лю - бо, лю - бо їм, о - чам не -

The second system of the musical score. The vocal line continues with the lyrics "лю - бо, лю - бо, лю - бо їм, о - чам не -". The piano accompaniment features more complex rhythmic patterns, including sixteenth and thirty-second notes. Dynamic markings include *f* (forte) and *p* (piano). The system ends with a fermata.

- гріш - ним, мо - ло -

The third system of the musical score. The vocal line concludes with the lyrics "- гріш - ним, мо - ло -". The piano accompaniment continues with a steady bass line and chords. A dynamic marking of *p* (piano) is present. The system ends with a fermata.

Recitativo *a tempo*

- дим. I всі ре-го-чуться,

f *a tempo*

Recitativo

i всі сміють - ся.

f *colla parte* *sf*

Allegretto

І всі тан - цю - ють, тан - цю - ють,

і всі тан - цю - ють, всі тан - цю - ють.

cresc. poco a poco

ff

mf crescendo e poco accel.

Lento, sostenuto

Тіль-ки я, не - на - че за - кля - тий,

rit. molto

див-лю-ся, див-лю-ся, і нілком плачу пла - чу

Grave

я. Чо - го ж я пла - чу,

p **Tempo I**

пла - чу? Ма - буть, шко - да,

p *cresc.*

pp

що без при - го - ди, мов не -

росо *a* *росо* *cresc.*

Meno mosso
ten.

rall.

- го - да, ми - ну - ла

rall. *f* *colla parte*

мо-ло-дість, мо - ло-дість мо - я,

мо - ло - дість мо -

Tempo I

- я.

ГЛОБИ

- THE UNIVERSITY OF CHICAGO**

Також із цих самих причин (брак приміщення) наш журнал поволятиметься від початку 1964 року, як КВАРТАЛЬНИК і буде присвячений у повні сь-
даєничим справам.

Д-р М. Сидор-Чарторийський

ДОВІДНИК

Німецько-Українське Товариство в Мюнхені відсвяткувало в дні 15-16 листопада, 1963 р. своє 15-річчя, від дня оснування і з цієї нагоди випустило (поміж іншого) марку Павла Рорбаха. Привіт їм:

DEUTSCH-UKRAINISCHE GESELLSCHAFT e. V.

Bank: Bayerische Staatsbank, München, Konto-Nr. 51 590 • Postfach München, Konto-Nr. 23 39

MÜNCHEN 23 • SCHWEDENSTR. 35 • DR. F. RÖDER • TELEFON: 55 5077

* PAUL ROHRBACH *

2. НОВИ КНИЖКИ

Марія Стратинська | В. Марезма | : КНИЖКА ДОКТОРА ВАРЦЬЬОГО.
збірка оповідань, стор. 146, обкладинка Бориса Кризова, В-во Книжка Середика, Буенос-Айрес, Аргентина.

Черговий випуск В-ва Книжка Середика це збірка оповідань відомої письменниці Марії Стратинської, що без зайвого напосу і перебільшення відтворила деякі моменти нелепого часу. Книжка КНИЖКА ДОКТОРА ВАРЦЬЬОГО затронула чимале ниття нелепої епохи, м.ін. життя німців в часі між.війни українсько-нідірських міських подруж. Це книжку прочитає кожний любитель українського дружованого слова на чужині з непоміжним зацікавленням.

Ціна книжки всього 1.50 дол. Її можна набутти в усіх українських книгарнях на еміграції, або безпосередньо замовити з Австрії:

Mrs. Maria Stratynska

828 North, 21-st Str.

Phila. 30, Pa.

В-во „Гомін України” видало окремою книжкою

спомини мр. Василя Волицького

НА ЛЬВІВ І КИЇВ

Книжка має 240 сторінок друку, багато ілюстрована, друкована на доброму папері.

Обгортка роботи М. Бідняка.

Ціна книжки для передплатників тижневика „Гомін України” \$ 2 — брошурована, \$ 3 — тверда оправа.

По книгарнях ціна \$ 2.50 брошурована, \$ 3.50 тверда оправа.

Сподіваємось, що Ви приймете цю книжку і найближчою поштою перешлете належність за неї, чим уможливите В-ву видання дальших запланованих книжок.

Коли б з якихсь причин Ви не бажали закупити цю книжку, просимо її нам повернути на наш кошт.

З правдивою пошаною

В-во „Гомін України”
140 Bathurst St. Toronto 2b, Ont

Дирекція
В-ва „Гомін України”

ОРГАНІЗАЦІЙНА КОМІСІЯ ДЛЯ ВПОРЯДКУВАННЯ ПРАВОПИСНОЇ ПРАКТИКИ

І Н Ф О Р М А Ц І Я Ч. 5

Подасмо до відома Громадянства дальші уривки листів учених, діячів культури і педагогів, що відгукнулися на наше звернення в справі впорядкування правописної практики.

Проф. В. Радзикович:

"Ініціативу Орг. комісії ... можна тільки із щирим вдовolenням повітати. Реформа цілого правопису не була би вказана. Але деякі відхилення від правопису 1929 року, щоб звільнити його від русифікаційних тенденцій, треба б перевести. Після того можна б перевидати словник Голоскевича, зазначаючи проведені відхилення. Очевидно, у верифікаційній комісії мусіли б узяти участь відпоручники НТШ і УВАН. Після переведення такої праці, узгіднення правопису загальною нашою громадою не повинно, на мою думку, зустрітись із труднощами."

Проф. д-р Я. Рудницький:

"Впорядкування правописної практики в розумінні пояснень, розбудови й доповнень до т. зв. академічного /харківського/ правопису, що його тепер під совітами називають "зліквідованим націоналістично-буржуазним", уважаю за одне з важливих завдань у ділянці нашого культурного росту. Тому я не тільки вітаю ініціативу ОУП у цьому напрямку, але - по своїй змозі - радо допоможу в праці, зокрема коли йде про словникові матеріали, що їх прибирав за останніх 20 років..."

Проф. д-р Р. Смаль-Стоцький:

"Справа дуже важлива, - яку порушуєте. Щоби приспішити, я раджу, щоби Ваша організаційна комісія встановила точку за точкою, яка вимагає впорядкування. Так опрацьоване "мемо" предложити раджу Філ. Секції НТШ і УВАН-івській Комісії." /Далі Автор висловлює сумнів, чи діде до повної згоди, але ці "матеріали матимуть велику цінність і може і вплив на Київ"./

Проф. О. Старчук:

"Щиро і сердечно вітаю почин Шостої Педагогічної Конференції Об'єднання Українських Педагогів Канади зуніфікувати український правопис на еміграції та доповнити і перевидати правописний словник Голоскевича тощо. Кілька років тому, Високопреосв. Митрополит Іларіон поінформував мене про свою працю над доповненням правописного словника Голоскевича. Дозволю собі порадити хвальній комісії зв'язатися безпосередньо з д-ром Огієнком і я певен, що його досвід і праця в цій ділянці багато допоможуть справі."

Д-р Матвій Стахів:

"Редакція "Народної Воли" в своїм повнім окладі щиро вітає Ваш почин щодо знайдення шляху для унормування українського правопису в публікаціях країн вільного світу. Це тепер спеціально потрібна і пильна справа, бо московсько-большевицька влада в останнім часі зміцнила свій дотеперішній наступ на українську культуру і зокрема на українську мову і правопис. ... Найпрактичніше було б окликати окрему дводневну конференцію в Торонті з представників НТШ, УВАН і робітників пера і видавництвах і на цій конференції уявно обмірковувати всі важливіші проблеми та узгіднити лінію, по якій повинні йти робітники пера - вчені і журналісти, щоб боронити мовні закони незалежної української мови і висловлення цих законів правописними правилами."

ПРОСИМО ВЗЯТИ ДО ВІДОМА НОВУ АДРЕСУ " ГСВЕРЛІ " та "БІ БЛОСУ ", які

тепер є: 'H O W E R L J ', 238 E. 6th Street, New York 3, N.Y.

Також є новий телюфонічний Но.: GRamercy (GR5-0470)

Б Ю Л Е Т Е Н Ь

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ КАНАДИ

Ч. I Торонто-Онтаріо жовтень 1963

ШЕВЧЕНКІВСЬКА ФУНДАЦІЯ.

Комітет Українців Канади розпочав і веде збірку фондів на фундацію ім. Т. Шевченка. Завдання Фундації - це розвиток української літератури, письменства, мистецтва, науки.

Мета - початково зібрати один мільйон доларів і з відсотків від цього капіталу черпати фонди на наші культурні цілі.

Шевченківська Фундація - це чартерована установа, яка має характер т.зв. правової особи. Творення Шевченківської Фундації уважимо за найбільшу і найкориснішу акцію за весь час поселення українців у Канаді.

До збірки на Шевченківську Фундацію повинні включитися всі українці в Канаді. В першу чергу учні наших Рідних Шкіл і Курсів Українознавства повинні взяти участь у цій акції. Нехай і вони своїми одиницями датками причиняться до збільшення фонду. Складання фондів на загальні всенародні цілі має велике виховне значення, бо молодь звикає працювати спільно з батьками й приятелями для своєї громади і майбутності.

Сума одного мільйона доларів виглядає ніби недосяжною мрією, але подумаймо, скільки то наших людей умирають і їхнє майно, нерозварті кількадесять тисяч, переходить на різні вірчі /трост/компанії, коли немає зробленого тестаменту.

Справу Шевченківської Фундації треба пропагувати особливо серед тих, що не мають для кого написати свій тестамент. По ближчі інформації - звертатися до КУК у Вінніпегу.

КРАЙОВА РАДА КУК.

У вересні місяці /27 і 28-го/ц.р. зібралася в Вінніпегу і відбула свої наради Крайова Рада Комітету Українців Канади. Її склад доповнили сенатори і посли до федерального парламенту та посли до провінційних парламентів.

Предметом нарад була проблема Білінгвізму і Бікультуризму. Прийнято такі устійнення:

1. Українці стоять на становищі державної єдності і неподільності Канади спертих на принципах рівноправності та на рівнім трактуванні всіх громадян без різниці на їх національне походження і без огляду, коли вони, або їх предки прибули до Канади.
2. Визнаючи та респектуючи за англійською і французькою етнічними групами Канади ті права і привілеї, що їм загарантовані Бритійським Північно-Американським Актом, Крайова Рада одночасно виголошує конечність конституційних гарантій для всіх інших етнічних груп на право збереження і плекання своїх культурних цінностей виключно з їх матірніми мовами за всебічною піддержкою держави.
3. Доручити КУК виготовити на основі вище з'ясованих напрямних меморандум до Королівської Комісії, в якому належить поінформувати докладно про думки висловлені учасниками Крайової Ради і ті, які це можуть наспіти до КУК від українських організацій та індивідуальних громадян".

Це єдино правильне становище. Відповідає воно ідеалам демократичної рівності і справедливості.

Адреса Головної Управи: UKRAINIAN TEACHERS' ASSOCIATION
2199 Bloor St. West
TORONTO 9, Ont.